

אוניברסיטת בר-אילן
החוג המשולב למדעי החברה
"התהוות המדינה הערבית"
74-983-01
ד"ר הלל פריש

תיאור קורס:

נתייחס למודלים מבניים ותרבותיים כדי להבין את הייחודי והמשותף בין התהוות מדינות האזור לבין תהליכי בינוי מדינה באזורים אחרים. בקורס נתרכז בתהליכים שהביאו להתהוותה של המדינה הערבית, בקשר בין מלחמה ובינוי לאום ובינוי מדינה ובחשיבות של הנפט בהישרדות משטרים ופיתוח כלכלי. במהלך דיוננו ננסה לענות על השאלות מדוע שרדו מונרכיות דווקא במזרח, מדוע האופוזיציה ברובה אסלאמית, ומדוע המשטר הליברלי-דמוקרטי מתקשה לעגן את עצמו בעולם הערבי. ביבליוגרפיה:

ספר רקע כללי מומלץ:

יאף מלקולם א. המזרח הקרוב למן מלחמת העולם הראשונה, ירושלים: מוסד ביאליק, תשנ"ט.
שמור מדעי המדינה לפי יפ.מזר (415833)

התהוותה של המדינה בעולם הערבי - יבוא קולוניאלי או תופעה פנימית?

Harik, Iliya. "The Origins of the Arab State System," in Ghassan Salame(ed.) *The Foundations Of The Arab State* (London : Croom Helm, 1987) , pp 19-46.

שמור מדעי המדינה לפי FOU (407787) וגם תדפיס 7057 (429412)

המדינות הטריטוריאליות מול הפאן-ערביות. בעיית הלגיטימציה האידיאולוגית.

צורף, מירה. המזרח התיכון בין מלחמות העולם, 1919-1939: בסבך לבטי הזהות, המזרח החדש, כרך לו (תשנ"ד): עמ' 12-25.
שמור מדעי המדינה לפי מזר.הת (336937)

הפאן התפקודי במיסוד מדינה: הדילמה של הנטינגטון והמונרכיה בין המלחמות.

אפל, מיכאל. "בין אפנדיה לאלטיטה בעיראק המלוכנית," המזרח החדש, כרך מ"א (תש"ס): עמ' 117-131.
כרך מ"א של "החזרה החדש" נקרא: "מדינה וחברה במזרח התיכון"
שמור מדעי המדינה לפי מדי.וח (489073)

מומלץ:

Huntington, Samuel. *Political Order in Changing Societies*. (New Haven: Yale University Press, 1968), chapter one.

שמור מדעי המדינה לפי HUN (129418)

ההפיכה הצבאית והשלכותיה.

בארי, אליעזר, הקצונה והשלטון בעולם הערבי (תל-אביב: ספריית הפועלים, 1966), עמ' 13-20
322.50956 באר.קצ (131488)

מהפיכות צבאיות למשטרים דספוטיים.

"עיראק" במלקולם א. יאף, המזרח הקרוב למן מלחמת העולם הראשונה, ירושלים: מוסד ביאליק, תשנ"ט, עמ' 175-193.
שמור מדעי המדינה לפי יפ.מזר (415833)

המשטרים המלוכניים.

John Waterbury, *Commander of the Faithful* (London: Nicolson and Widenfeld, 1970), pp. 145-155.
שמור מדעי המדינה לפי WAT (448535)

עלייתו ומעידתו של הסוציאליזם הערבי בתכנון כלכלי.

גלבר, גד. כלכלת המזה"ת בעת החדשה. תל-אביב: משרד הבטחון, תש"ן, עמ' 180-194.
שמור מדעי המדינה לפי גיל כל (139480)

משבר במדינה הערבית- האנפתאח ונסיונות ההפרטה.

לביא, ויקטור ואליעזר שפר. סיוע חוץ והתפתחות כלכלית במזרח התיכון: מצרים, סוריה וירדן. תל-אביב:
משרד הבטחון, תשנ"ה, עמ' 56-83.
שמור מדעי המדינה לפי לבי. סי (268717)

הנפט והמדינה הערבית: אוטונומיה פנימית מול תלות חיצונית.

גלבר, גד. כלכלת המזה"ת בעת החדשה, עמ' 74-93.
שמור מדעי המדינה לפי גיל כל (139480)

הבירוקרטיה בעולם הערבי.

www.undp.org/rbas/ahdr/ Arab Human Development Report - 2002

Korayem, Karima, "How do the poor cope with the increased employment inadequacy in Egypt?
Working papers (Robert Schuman Centre for advanced studies. European University Institute), no.
39, 2002
אין

המדינה והתנועה האסלאמית.

לואיס, ברנרד. "שיבת האסלאם, "בעלי הסטוריה-קובץ מחקרים (ירושלים: יד בן-צבי, 1988) 276-292.
תדפיס 7659 (465498)

מומלץ:
חטינה, מאיר. "בעין הסערה: הקריאה להפרדת הדת מהמדינה במצרים, "המזרח החדש", כרך מ"ב (תשס"א):
עמ' 123-145.

כרך מ"ב של "המזרח החדש" נקרא "דת ומדינה באיסלם"
שמור מדעי המדינה לפי דת.ומד (489053)

הניצחון של המדינה הטריטוריאלית?

ססר, אשר. "התמסדותה של המדינה הטריטוריאלית", המזרח החדש, כרך לו (תשנ"ד): עמ' 27-33.
כרך ל"ו של "המזרח החדש" נקרא "המזרח התיכון והאיסלם במאה העשרים"
שמור מדעי המדינה לפי מזר.הת (336937)

פלורליזם והאפשרות לדמוקרטיזציה בעולם הערבי.

כדורי, אלי. הדמוקרטיה והתרבות הפוליטית הערבית. ירושלים: כרמל, תשנ"ג, עמ' 15-23 ועמ' 77-92.
שמור מדעי המדינה לפי כדו.דם (212389)

מיסוד המדינה הערבית והשלום במזה"ת.

קנובסקי, אליהו. קרן השפע שבשלום - האומנם? רמת-גן: מכון בס"א, 1994.
שמור מדעי המדינה לפי קנו.קר (252455)